

**«Татарча сөйләшәбез»
дигән УМК ны үзләштерү кысаларында
мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен
дидактик уеннар картотекасы**

***Картотека дидактических игр для детей дошкольного возраста
в рамках реализации УМК «Говорим по – татарски»***

Практик әһәмиятлелеге

Белем һәм тәрбия бирүдә дидактик уеннар куллануның әһәмияте бик зур. «Татарча сөйләшәбез» дигән УМК нигезендә төзелгән дидактик уеннар җыелмасы балаларга ике дәүләт телен үзләштерүдә эффектив чара булып тора. Бу уеннарны эшчәнлектә өйрәнелгән материалны үзләштерү, кабатлау һәм ныгыту максатыннан кулланырга була. Уеннар балаларда кызыксыну уята, игътибарларын җәлп итә. Проблемалы мәсьәләләрне чишү балалар өчен стимул булып тора, аларны мөстәкыйль булырга өйрәтә. Уеннар белән төркөм тәрбиячеләре дә, әти – әниләр дә файдалана алалар, чөнки биремнәр ике телдә язылды

Практическая значимость

В рамках внедрения учебно-методических комплектов по обучению детей дошкольного возраста двум государственным языкам Республики Татарстан, применение предложенных дидактических игр для детей дошкольного возраста на русском и татарском языках, в непосредственно образовательной деятельности и режимных моментах, позволяет повысить эффективность процесса обучения, закрепить изученный материал. Красочное оформление, веселые картинки, надолго привлекают внимание ребенка. Проблемные задачи являются стимулом познавательной активности детей. Игра приучает дошкольника к самостоятельности, развивает навыки самоконтроля.

«ТЕЛЕВИЗОР КАРЫЙБЫЗ»

«СМОТРИМ ТЕЛЕВИЗОР»

Максат:

*«Бу кем? Нишли? сорауларына дөрәс җаваплар алу»
(Балаларга сюжетлы рәсемнәр күрсәтелә.)*

- Бу кем?
- Бу малай.
- Малай нишли?
- Малай туп белән уйный.
- Бу кем?
- Бу әни.
- Әни нишли?
- Әни китап укый.

Цель:

*Формирование умения отвечать на вопросы:
«Это кто? Что делает?»*

- Это мальчик.
- Мальчик что делает?
- Мальчик играет с мячом.
- Это кто?
- Это мама.
- Мама что делает?
- Мама читает книгу.

**«БУ ӨЙДӨ КЕМ ЯШИ?»
«В ЭТОМ ДОМЕ КТО ЖИВЕТ?»**

Максат:

1. Уенчыктар лексикасын ныгыту
 2. Хәтер сәләтен үстөрү.
- «Бу нәрсә?», «Нәрсә юк?» уеннары.

- Бу нәрсә?
- Бу куян.
- Бу нәрсә?
- Бу керпе.
- Бу нәрсә?
- Бу этәч.
- Нәрсә юк?
- Керпе.

Цель:

1. Активизация словаря по теме «Игрушки»
2. Развитие памяти.

Игры «Это кто?», «Кого нет?»

- Это кто?
- Это заяц.
- Это кто?
- Это ежик.
- Это кто?
- Это петух.
- Кого нет?

- Ежика.

**«СУ АНАСЫНА КУНАКЛАР КИЛГЭН»
«К ВОДЯНОЙ ПРИШЛИ ГОСТИ»**

Максат:

1. Кыргыз хайваннарының атамаларын ныгыту.
 2. «Аша, эч» фигураларын дөрес куллана белүлөргө ирешү.
- Куян, мә кәбестә. Аша.
 - Рәхмәт. Кәбестә тәмле.
 - Төлкә, мә сөт. Эч.
 - Рәхмәт. Сөт тәмле

Цель:

1. Активизация словаря по теме «Наши друзья»
 2. Способствовать правильному использованию в речи глаголов «Ешь», «Пей»
- Заяц, на капусту. Ешь
 - Спасибо. Капуста вкусная.
 - Лиса, на молоко. Пей.
 - Спасибо, молоко вкусное.

«АЛАНДА» «НА ПОЛЯНЕ»

Максат:

«Бу кем? Нишли?» сорауларына дөрес җаваплар алу.

- Бу кем?
- Бу аю.
- Аю нишли?
- Аю уйный.

Цель:

Способствовать формированию умения отвечать на вопросы «Это кто? Что делает?»

- Это кто?
- Это мишка.
- Мишка что делает?
- Мишка играет.

«НИШЛИ?» «ЧТО ДЕЛАЕТ?»

Максат:

«Бу кем? Нишли?» сорауларына дөрес җаваплар алу.

- Бу кем?
- Бу кыз.
- Кыз нишли?
- Кыз китап укый.

Цель:

Способствовать формированию умения отвечать на вопросы «Это кто? Что делает?»

- Это кто?
- Это девочка.
- Девочка что делает?
- Девочка читает книгу.

«ИСКИТКЕЧ БАСУ» «ЧУДЕСНОЕ ПОЛЕ»

Максат:

Яшелчэлэр, киемнэр лексикасын ныгыту һәм аларга хас билгелэрне әйтергә күнектерү.

(бала барабанны әйләндерә)

- Бу кыяр. Кыяр яшел, чиста, тәмле.
- Бу чалбар. Чалбар чиста, матур, кызыл.

Цель:

Активизация словаря по темам «Овощи», «Одежда». Способствовать правильному употреблению в речи прилагательных

- Это огурец. Огурец зеленый, чистый, вкусный.
- Это брюки. Брюки чистые, красивые, красные

«КӘРЗИН ТУЛЫ ЯШЕЛЧӘ» «ПОЛНАЯ КОРЗИНА ОВОЩЕЙ»

Максат:

1. Яшелчә исемнәрен ныгыту.

2. Яшелчәләрнең сыйфатларын билгеләү.

3. Саннарны кабатлау.

4. «Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?» сорауларын бирә алу һәм аңлап җавап кайтару.

- Нәрсә кирәк?
- Кишер.
- Нинди?
- Тәмле, баллы.
- Ничә?
- Биш.
- Мә биш кишер.
- Рәхмәт.

Цель:

1. Активизация словаря по теме «Овощи»

2. Способствовать умению называть признаки овощей.

3. Закрепить счет в пределах 10.

4. Развитие диалогической формы речи.

- Что надо?
- Морковь
- Какую морковь?
- Вкусную, сладкую
- Сколько?
- Пять.
- На пять морковок.
- Спасибо.

«НӘРСӘ БАР? «ЧТО ЕСТЬ?»»

Максат:

1. Уенчыклар лексикасын ныгыту.
2. Балаларның урындыкта (өстәлдә, караватта) нәрсә бар? Соравына дөрөс җавап бирүләренә ирешү.
3. Хәтер сәләтен үстөрү, төсләрне кабатлау.
 - Кызыл урындыкта нәрсә бар?
 - Курчак, туп бар.
 - Сары караватта нәрсә бар?
 - Аю, куян бар.
 - Яшел урындыкта нәрсә бар?
 - Песи бар.
 (балалар борылып басалар)
 - Яшел урындыкта нәрсә бар?
 - Песи бар.

Цель:

1. Активизация словаря по теме «Игрушки».
2. Формирование умения отвечать на вопросы «На стуле (столе, кровати) что есть?»
3. Развитие памяти, закрепление цветов.
 - На красном стуле что есть?
 - Кукла, мяч есть.
 - На желтой кровати что есть?
 - Мишка, заяц есть.
 - На зеленом стуле что есть?
 - Кошка есть.
 (дети отворачиваются)

- На зеленом стуле что есть?
- Кошка есть.

«НӘРСӘ АРТЫК?» «ЧТО ЛИШНЕЕ?»

Максат:

1. Киемнәр, өй эҗиһазлары исеменәрен истә калдыру.
 2. Балаларда игътибарлылык тәрбияләү, хәтер сәләтен үстерү.
- Нәрсә артык?
 - Зәңгәр малай күлмәк. Кыз күлмәк, өстәл, урындык, чалбар – яшел. Малай күлмәк – зәңгәр.
 - Нәрсә артык?
 - Кыз күлмәк. Урындык, чалбар, карават, малай күлмәк – зур. Кыз күлмәк – кечкенә.

Цель:

1. Активизация словаря по темам «Одежда», «Мебель».
 2. Способствовать развитию внимания, памяти.
- Что лишнее?
 - Синяя рубашка. Платье, стол, стул, брюки – зеленые. Рубашка - синяя.
 - Что лишнее?
 - Платье. Стул, брюки, кровать, рубашка – большие. Платье – маленькое.

«ИСТӘ КАЛДЫР» «ЗАПОМНИ»

Максат:

1. Яшелчәләрнең исемнәрен дәрәс әйтергә өйрәтү.
2. Балаларда күзәтүчәнлек, игътибарлылык тәрбияләү, хәтер сәләтен үстерү.

- Яшел кәрзиндә нәрсә бар?
- 4 кишер, 2 шалкан, 1 алма.
- Кызыл кәрзиндә нәрсә бар?
- 1 суган, 1 кыяр, 2 кәбестә.
- Ак кәрзиндә нәрсә бар?
- 2 алма, 3 суган, 2 кәбестә.

(балалар борылалар)

- Кызыл кәрзиндә нәрсә бар?
- 1 суган, 1 кыяр, 2 кәбестә.

Цель:

1. Активизация словаря по теме «Овощи»
2. Развитие наблюдательности, внимания, памяти.

- В зеленой корзине что есть?
- 4 морковки, 2 репы, 1 яблоко.
- В красной корзине что есть?
- 1 лук, 1 огурец, 2 капусты.
- В белой корзине что есть?
- 2 яблока, 3 лука, 2 капусты.

(дети отворачиваются)

- В красной корзине что есть?
- 1 лук, 1 огурец, 2 капусты.

«КЕМНЕКЕ КУБРӘК?» «У КОГО БОЛЬШЕ?»

Максат:

«Бу кем? Нишли?» сорауларына дәрәс җаваплар алу.
(бала сюжетлы рәсемнәр ябыштырылган шакмакны ыргыта)

- Бу кем?
 - Кыз.
 - Кыз нишли?
 - Кыз китап укый.
- (дәрәс җавап өчен фишка ала)

Уен беткәч фишкаларны санылар.

Цель:

Формировать умение правильно отвечать на вопросы «Это кто? Что делает?»

(ребенок бросает кубик с наклеенными сюжетными картинками)

- Это кто?

- Девочка.

- Девочка что делает?

- Девочка читает книгу.

(за правильный ответ получает фишку)

В конце игры считают фишки - у кого больше?

**«ЙОРТ КОШЛАРЫ»
«ДОМАШНИЕ ПТИЦЫ»**

Максат:

1. Йорт кошларының исемнәрен кабатлау.

2. Саннарны ныгыту.

3. Хәтер сәләтен үстерү.

«Бу нәрсә? Нинди?», «Ничә тавык (этәч)? Сана» , «Нәрсә юк?» уеннары.

- Бу нәрсә?

- Бу тавык.

- Нинди?

- Чиста, матур, зур.

- Ничә тавык?

- Ике.

Цель:

1. Обогащение словаря.

2. Закрепление умения считать в пределах 10.

3. Развитие памяти.

Игры: «Это кто? Какой?», «Сколько кур (петухов)? Посчитай», «Кого нет?»

- Это кто?

- Это курица.

- Какая?

- Чистая, красивая, большая.

- Сколько куриц?

- Две.

«ТИЗ ӘЙТ» «СКАЖИ БЫСТРО»

Максат:

1. Уенчыктарның исемнәрен ныгыту.
 2. Төсләрне кабатлау.
 3. Хәтер сәләтен үстерү.
- «Бу нәрсә? Нинди?», «Өй нинди?». «Нәрсә юк?» уеннары.
- Бу нәрсә?
 - Бу эт.
 - Өй нинди?
 - Кызыл, чиста, матур.

Цель:

1. Активизация словаря по теме «Игрушки».
 2. Формирование умения правильно называть цвета.
 3. Развитие памяти.
- Игры: «Это кто? Какой?», «Дом какой?», «Кого нет?».
- Это кто?
 - Собака.
 - Дом какой?
 - Красный, чистый, красивый.

«ПОРТФЕЛЬДЭ НƏРСЭ БАР? ПОРТФЕЛЬДЭ НƏРСЭ ЮК?»

«ЧТО В ПОРТФЕЛЕ ЕСТЬ? ЧЕГО В ПОРТФЕЛЕ НЕТ?»

Максат:

1. Диалогик сөйлэмне үстөрү.
2. Балаларда игътибарлылык тәрбиялөү.

- Портфельдэ нəрсə бар?
- Пенал, ручка, карандаш, альбом, китап.
- Портфельдэ нəрсə юк?
- Дəфтəр, линейка.

Цель:

1. Способствовать развитию диалогической формы речи.
 2. Развитие внимания.
- Что в портфеле есть?
 - Пенал, ручка, карандаш, альбом, книга.
 - Чего в портфеле нет?
 - Тетради, линейки.

«КУҢЕЛЛЕ ПОЕЗД» «ВЕСЕЛЫЙ ПОЕЗД»

Максат:

1. Тəслəрне ныгыту.
2. Уенчыклар лексикасын, саннарны сөйлəмдə активлаштыру.

- Вагон нинди тəстə?
- Сары.
- Сары вагонда нəрсə бар?
- Аю.
- Ничə аю?
- Бер.

Цель:

Способствовать закреплению цветов, счета, названий игрушек.

- Вагон какого цвета?
- Желтого.
- В желтом вагоне что есть?

- Мишка.
- Сколько мишек?
- Один.

«КҮРСӘТ - ӘЙТ»
 (ике бала уйный)
«ПОКАЖИ – СКАЖИ»
 (играют два ребенка)

Максат:

«Нишли?» дигән сорауны куя белергә һәм дәрәс җавап кайтарырга өйрәтү»

- Аю нишли?
- Аю йоклый. Аю утыра. Аю ашый.
- Кыз нишли?
- Кыз китап укый.

Цель:

Формирование умения задавать и отвечать на вопрос: «Что делает?»

- Мишка что делает?
- Мишка спит. Мишка сидит, Мишка ест.
- Девочка что делает?
- Девочка читает книгу.

«НИШЛИ?» «ЧТО ДЕЛАЕТ?»

Максат:

Пиктограммалар ярдәмендә «Нишли?»дигән сорауга җавап кайтарырга өйрәтү.

- Төлке нишли?
- Уйный.
- Бүре нишли?
- Ашый.

Цель:

Формирование умения отвечать на вопрос: «Что делает?», используя пиктограммы.

- Лиса что делает?
- Играет.
- Волк что делает?
- Ест.

«СЫЙЛА» «УГОСТИ»

Максат:

«Аша», «Эч» сүзләрән кулланышка кертү.

- Песи, мә. сөт. Эч.
- Аю, мә банан. Аша.

Цель:

Способствовать правильному использованию в речи глаголов «ешь», «пей».

- Кошка, на молоко. Пей.
- Мишка, на банан. Ешь.

**«СИН НИШЛИСЕҢ?»
«ТЫ ЧТО ДЕЛАЕШЬ?»**

Максат:

«Син нишлисең?» дигән сорауны аңлап кулана белүләренә ирешү.

- Син нишлисең?
- Мин сөт эчәм.

Цель:

Способствовать правильной постановке вопроса «Ты что делаешь?»

- Ты что делаешь?
- Я пью молоко.

